

[Statsministeren]

danske bidrag til den internationale indsats mod apartheidstyret. Herudover har vi som bekendt allerede truffet flere nationale danske foranstaltninger, og det har ført til, at Danmark i dag er det land, som er gået længst af alle med økonomiske foranstaltninger over for Sydafrika.

Sådan er det, men nu har oppositionen insisteret på en anden udformning af handelsboycotten, nemlig totalt forbud, og jeg har vist lov til at sige, at de seneste dages udvalgsbehandling af lovforslaget har været præget af hastige ændringer af lovforslagets bestemmelser om forbudets omfang, hvorved dets virkninger er blevet juridisk og på anden måde ganske uoverskuelige.

På især tre punkter har flertallet i udvalget ønsket at foretage en stramning af lovforslaget. Man har ønsket helt at stryge de tre i lovforslagets § 1 undtagne varer, og i stedet henvises virksomheder, der er vitalt afhængige af importen af disse varer, så til i henhold til den ændrede § 1, stk. 3, at søge om dispensation, der endog bliver tidsbegrænset.

Jeg er bange for, at den begrænsning i importmulighederne vil ramme de virksomheder, for hvem en sådan overgangsperiode ikke er tilstrækkelig, meget hårdt, og man må gøre sig klart, at det vil medføre betydelige tab og meget sandsynligt føre til fyringer af danske lønmodtagere, uden at dette får nogen som helst skadelig virkning i Sydafrika. Det bør ikke være for sent at sikre sådanne væsentlige danske beskæftigelsesinteresser. Varetagelsen af hensynet til disse virksomheder, respekten for langtidskontrakter, ligger naturligvis regeringen stærkt på sinde.

Så har udvalgets flertal i øvrigt ønsket, at handelsforbudet skal omfatte, som det hedder, »tjenesteydelser af enhver art«. Det går klart videre end folketingsbeslutningen af 13. december 1985, beslutningen om at forbyde al anden import fra og eksport til Sydafrika – det var jo, hvad der stod i folketingsbeslutningen af 13. december 1985 – men nu tager man altså også tjenesteydelser af enhver art med, og jeg er bange for, at det vil være administrativt umuligt at kontrollere et forbud mod tjenesteydelser. Det skaber retsuisikkerhed, uklarhed, og det er ikke i overensstemmelse med sædvanlig dansk lovgivningspraksis.

Jeg vil også lige kommentere den af udvalgets flertal indsatte bestemmelse om forbud

mod transport af mineralsk olie og mineral-ske olieprodukter. Det vil jeg, fordi regeringen af principielle grunde ikke finder, at Danmark isoleret skal iværksætte en transportboycot af Sydafrika. De pågældende varer vil helt givet alligevel blive transporteret til Sydafrika på andre skibe. En olietransportboycot vil derfor være uden nogen som helst virkning for Sydafrika. Jeg må derfor advare imod en isoleret dansk olietransportboycot, hvis eneste virkning – men den vil også være der – bliver alvorlige gener for et vigtigt dansk valutaskabende erhverv.

Regeringen må på den baggrund alt i alt konstatere, at lovforslaget i sin nuværende form forfejler sit mål, og vi mener, det er beklageligt, at man har gjort så meget for at forhindre, at vi her i folkettingen kunne blive enige, for det havde haft effekt. Jeg beklager, at man vælger en metode, som betyder, at vi nu ikke – i realiteternes verden – lægger det maksimale internationale pres på Sydafrika, men derimod med stor sikkerhed scorer selv-mål ved at ramme dansk beskæftigelse.

Vi isolerer os, som lovforslaget ser ud, ganske fra de fire andre nordiske lande. Det plejer ikke at være dansk politik. Det ville være bedst, hvis et bredt flertal i folkettingen havde stået sammen. Så kunne vi have sendt et stærkt signal til Sydafrika, som ville have følelige virkninger, og så ville vi forhåbentlig få følgeskab af andre lande, først og fremmest af de andre nordiske lande, som jo de-ler vore grundholdninger. Det er alt i alt ikke Sydafrika, der isoleres med dette lovforslag, det er derimod Danmark.

Qvist Jørgensen (S):

Det er tydeligt, at der ikke er nogen af parterne, der rokker sig en tomme, heller ikke her ved tredjebehandlingen, og derfor kun nogle ganske korte bemærkninger her i anden runde.

I den første del af statsministerens tale lå der for så vidt kun et enkelt paradoks, men til gengæld nok et voldsomt paradoks, fordi alt hvad statsministeren sagde, i hvert fald i den første halvdel af sin tale, pegede klart i retning af en tilslutning til flertallets stilling-tagen. Men hvad er det, der vil ske? Ja, man bruger den gule knap, man undlader at tage stilling, man undlader at tage konsekvensen af sine holdninger, og det vil jeg i hvert fald